

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การยอมรับวิธีการอนุรักษ์ดินและน้ำของเกษตรกร
ในหมู่บ้านพัฒนาที่ดินหมู่บ้านเข็ญ ตำบลจุน
อำเภอจุน จังหวัดพะเยา

ชื่อผู้เขียน นางสาวมาลัย วงศ์ใหญ่

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ :

อาจารย์รำไพพรรณ อภิชาติพงศ์ชัย	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คุณหญิง ถิ่น ถิ่นปาง	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ไพบุลย์ สุทธิสุภา	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กฤษิณี ศรีมงคล	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการยอมรับวิธีการอนุรักษ์ดินและน้ำของเกษตรกรหมู่บ้านพัฒนาที่ดิน หมู่บ้านเข็ญ ตำบลจุน อำเภอจุน จังหวัดพะเยา และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะ ส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่มีผลต่อการยอมรับวิธีการอนุรักษ์ดินและน้ำ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เกษตรกรในหมู่บ้านพัฒนาที่ดิน หมู่บ้านเข็ญ ตำบลจุน อำเภอจุน จังหวัดพะเยา จำนวนทั้งหมด 120 คน ทำการสุ่มตัวอย่างได้จำนวน 92 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้ แบบสัมภาษณ์นำวิเคราะห์ผลทางสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยใช้ค่าสถิติทดสอบไคสแควร์ (Chi-square-test)

จากการวิจัยพบว่า ประชากรทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษาส่วนใหญ่ มีอายุเฉลี่ย 46.7 ปี การศึกษาจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.35 คน มีรายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 27,639.67 บาท ต่อปี มีพื้นที่ถือครองทั่วไปเฉลี่ย 15.12 ไร่ มีพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรเฉลี่ย 13.39 ไร่ มีการได้รับข่าวสารเฉลี่ย 13.14 ครั้งต่อเดือน มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ 2.75 ครั้งต่อเดือน การใช้ประโยชน์ที่ดินมีการปลูกพืชอย่าง เหมาะสมตามสภาพของดิน มีความรู้ความ

เข้าใจด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำอยู่ในระดับสูง มีการยอมรับวิธีการอนุรักษ์ดินและน้ำอยู่ในระดับปานกลาง

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า อายุ ระดับการศึกษา รายได้รวมของครัวเรือน สภาพการถือครองที่ดิน ขนาดพื้นที่เพื่อการเกษตร จำนวนสมาชิกในครัวเรือน การได้รับข่าวสาร การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ และความรู้ ความเข้าใจด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับวิธีการอนุรักษ์ดินและน้ำ

ปัญหาและอุปสรรคในด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำของเกษตรกร พบว่า พื้นที่แห้งแล้ง ขาดน้ำ ขาดเงินทุนหมุนเวียน ขาดเมล็ดพันธุ์พืชและกล้าไม้ ปุ๋ยราคาแพง ปัญหาเรื่องโรคแมลงและขาดพื้นที่ทำกิน

ความต้องการของเกษตรกร คือ แหล่งน้ำขนาดเล็ก พันธุ์พืชกล้าไม้ เงินทุนหมุนเวียน ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ เมล็ดพันธุ์พืช เมล็ดพันธุ์พืชคลุมดิน พันธุ์พืชสวนครัว พื้นที่ทำกิน การฝึกอาชีพและตลาดรองรับผลผลิต

Independent Study Title Farmers' Adoption of Soil and Water Conservation Practices in Ban Sia, Chun Sub-district, Chun District, Phayao Province

Author Mrs. Sumanal Wongyai

M.S. (Agriculture) Agricultural Extension

Examining Committee :

Lecturer Rampaipan Apichatpongchai Chairman

Asst.Prof. Dusdee Nalampang Member

Assoc.Prof. Dr. Paiboon Suthasupa Member

Asst.Prof. Katin Srimongkol Member

Abstract

The objectives of this research were to study farmers' adoption of soil and water conservation practices in Ban Sia, Chun Sub-district, Chun District, Phayao Province and to investigate the relationship between personal characteristics, economic and social factors of farmers towards adoption of soil and water conservation.

Population in this study were farmers who lived in Ban Sia, Chun Sub-district, Chun District, Phayao Province. The sample of 92 persons were selected by using simple random sampling method from the total of 120. The

data were collected by using interviewed questionnaire. Descriptive statistics and Chi-Square test were used for analysing the data.

The research findings showed that most of the samples were had an average age of 46.7 years. Most of them finished primary school education. The average family member was 4.35 persons with the average income of 27,639.67 Baht per year. The average land holding size was 15.12 rai while the average farming size was 13.39 rai. The average frequency of receiving information was 13.14 time per month. The average time of contact with project staff was 2.75 times per month. Crop cultivation was appropriate to the land condition. Although they had knowledge and understanding of soil and water conservation at high level, the adoption rate was at moderate level.

Form hypothesis testing, it was found that only age, education, income, land holding, size of farm, family members, information receiving, project staff contacts and knowledge and understanding on soil and water conservation had no relation with soil and water conservation adoption.

The major problem of soil and water conservation was lacking of water. Farmers' needs included farm pond, seedlings, capital, fertilizer, seeds, land, occupational training and marketing of production.